

เรื่องย่อ สถาปควายลายคน

เรื่องเริ่มต้นจากความตายของ **บุญยืน** ชาวนาฮีसानผู้แปลกแยกในหมู่บ้านห้วยน้ำหลาก **องอาจ** ในฐานะผู้ใหญ่บ้านจึงจ้างชาวให้ **สำเนียง** อดีตภรรยาของบุญยืนที่มีครอบครัวใหม่เพื่ออเมริการับทราบ สำเนียงให้ **บุญล้อม** ลูกชายของเธอกับบุญยืนกลับมาจัดงานศพของพ่อ และชายที่นาของพ่อให้เรียบร้อย

บุญล้อม กลับมาพบความเปลี่ยนแปลงไปของหมู่บ้านหลังจากไปอยู่กับแม่ที่อเมริกาสิบกว่าปี แต่สิ่งที่เขาคิดว่าอยากจะเปลี่ยนแปลงคือความผูกพันของพ่อกับ **บุญล้น** ควายของพ่อ ดังนั้นเมื่อเขาได้จาก **ท้อม** ผู้เป็นลุงว่าบุญยืนฆ่าบุญล้น เรื่องนี้จึงเป็นสิ่งที่ค้างคาใจบุญล้อมเพราะขัดแย้งกับประสบการณ์ในวัยเด็กของเขาที่มีต่อพ่อและบุญล้น ขณะเดียวกันที่ความสัมพันธ์ระหว่างเขากับ **พิมพา** ลูกสาว ขององอาจ ก็พัฒนายิ่งขึ้นจนทำให้องอาจระแวงเพราะเขาหมายให้ **พิชิต** ลูกชายของ **วิชัย** พ่อค้าใหญ่ในจังหวัดที่มีบุญคุณและทำธุรกิจร่วมกันมาเป็นลูกเขย

จดหมายจากศูนย์ผสมเทียมฯ ทำให้บุญล้อมตัดสินใจเพาะตัวอ่อนบุญล้นขึ้นมาอีกครั้งเพื่อเรียนรู้ความผูกพันระหว่างคนกับควายและหวังจะทำให้เขาเข้าใจพ่อยิ่งขึ้น การตัดสินใจของบุญล้อมทำให้องอาจขาดเงินจากการขายที่นาของบุญยืนให้วิชัยและยิ่งระแวงความสัมพันธ์ระหว่างพิมพากับบุญล้อมมากขึ้น ส่วนสำเนียงก็ผิดหวังที่บุญล้อมจะหยุดเรียนไปเลี้ยงควาย ทำนา แต่เธอก็ห้ามลูกไม่ได้

ระหว่างที่รอควายตก ลูก บุญล้อมจึงเรียนรู้ชีวิตการเป็นชาวนาในแบบที่บุญยืนเป็น ชีวิตใหม่ของบุญล้อมเริ่มต้นพร้อมกับที่บุญล้นกำเนิดขึ้นมาอีกครั้ง ควบคู่ไปกับความขัดแย้งระหว่าง องอาจและพิชิต เมื่อพิมพายื่นคำขาดกับองอาจว่าเธอเลือกบุญล้อมแทนที่จะเป็นพิชิตอย่างที่องอาจหวังไว้

ความผูกพันระหว่างบุญล้อมและบุญล้นพัฒนาไปตามเวลาที่ทั้งสองใช้ร่วมกัน เรื่องราวในอดีตของบุญยืนถูกปะติดปะต่อเข้าด้วยกันทำให้เขายิ่งตระหนักว่าพ่อไม่มีทางฆ่าบุญล้น แต่เขาก็ไม่อาจรู้ความจริงได้ว่าใครเป็นคนฆ่ามัน ขณะเดียวกันเขาก็ต้องเผชิญหน้ากับปัญหาของการทำนาเช่นที่ชาวนาในหมู่บ้านต้องเผชิญ รวมทั้งยังถูกกลั่นแกล้งจากองอาจที่ต้องการขัดขวางไม่ให้พิมพาคบหากับบุญล้อมอย่างถึงที่สุด พิมพาขัดใจองอาจอย่างรุนแรงจนทำให้องอาจต้องคิดทบทวนถึงเรื่องราวทั้งหมดอีกครั้งเมื่อเขาเผชิญหน้ากับบุญล้นก่อนเข้าผ่าตัดรักษาโรคมะเร็งที่โรงพยาบาล

เมื่อรอดชีวิตมาได้องอาจจึงตระหนักถึงความผิดในอดีต เขาสารภาพกับบุญล้อมว่าเป็นคนยิงบุญล้นโดยไม่รู้ว่าเป็นแผนการของพิชิตและขอให้พิชิตยุติความสัมพันธ์กับพิมพา แต่พิชิตไม่ยอมง่ายๆ เขาวางแผนจะฆ่าบุญล้นอีกครั้งแต่ไม่สำเร็จ

เมื่อความจริงในอดีตจะถูกเปิดเผย ชีวิตใหม่ของบุญล้อมและพิมพาจึงเริ่มต้นและดำเนินไปตามครรลองของการเป็นชาวนาที่มีบุญล้นเป็นแรงงานหลักและเป็นทั้งความผูกพันทางความรู้สึก คงจะมีแต่ห้วงทะเลควายบุญล้นของบุญยืนเท่านั้นที่บันทึกความจริงของเหตุการณ์ในคืนนั้นนำแท้จริงแล้วใครเป็นคนฆ่ามัน ?

เหตุการณ์ของเรื่อง

- พ.ศ. 2505 -2521 การซื้อขายวัว-ควาย เปลี่ยนผ่านจากยุคนายฮ้อยรุ่นเก่าสู่ยุคตลาดนัดวัว-ควาย
- พ.ศ. 2526 น้ำท่วมใหญ่ นาล่ม / แรงงานไทยไปซาอุฯ บวม
- พ.ศ. 2531 เกษตรกรเลิกใช้ควายไถนา / เกษตรกรกู้เงิน ธกส. ออกรถไถให้เช่า ชาวนาเปลี่ยนจากการปลูกข้าวเพื่อกินแล้วเหลือขายเป็นการปลูกข้าวเพื่อขาย จึงต้องกู้เงินธกส. มาซื้อปุ๋ย ซื้อยาฆ่าหญ้า ฆ่าแมลงหวังว่าจะได้เงินจากการขายข้าวเยอะๆ มีความหวังว่าจะลืมตาอ้าปากได้
- พ.ศ. 2532 ดาวเรืองตกถูกเป็นบุญล้น
- พ.ศ. 2537 เชื้อนปากมดสร้างเสร็จ
- พ.ศ. 2543 น้ำท่วมใหญ่ นาข้าวเสียหาย / เกิดโรคระบาด / เกิดกระแสอนุรักษ์พันธุ์ข้าวพื้นเมือง
- พ.ศ. 2555 บุญยืนตาย และบุญล้อมกลับบ้านเกิด

Thai PBS